

Kas!**Etusivu****Kirjoitusohjeet | Writing Instructions****Tietoa blogista****TURUN
YLIOPISTO**

Lukuhetkissä leikki ja elämyksellisyys kuljettavat lasta tarinan maailmaan

29.5.2026 Aerila Juli-Anna & Rönkkö Marja-Leena

Lukemisesta ja luetun kuuntelemisesta nauttiville lapsille on yhteistä kyky kuvitella tarinan yksityiskohtia mielessään ja ennustella tarinaa eteenpäin sekä aktiivisuus niin tekstien valinnassa kuin itse lukemisessa. Mukavinta on, jos kirjan tarinaa voi jatkaa leikissä tai tarinan pohjalta voi keksiä omia tarinoita. Kaikki nämä ovat lukemiseen sitouttamisen elementtejä, joita aikuinen voi lukuhetkeen myös tietoisesti tuottaa. Samalla aikuinen auttaa lasta kiinnittämään lukemiseen myönteisiä tunteita ja kokemaan osallisuutta lukevaan yhteisöön.

Lukuhetkien näkökulmasta tärkeää on myös sosiaalisuus. Lukemiseen kiinnittymisessä on tärkeää olla dialogisessa vuorovaikutuksessa vertaisten ja

aikuisten kanssa. Innostavat ja toiminnalliset lukuhetket auttavatkin lasta näkemään lukemisen ja kirjojen kanssa touhuamisen merkityksellisenä ja kiinnostavana tekemisenä. Varhaiskasvatuksessa toteutetut lukuhetket ovat erityisen merkityksellisiä niille lapsille, joille näitä myönteisiä lukuhetkikokemuksia ei synny kotona. Tässä blogissa esittelemme joitakin ideoita lukuhetken osallistavuuden, leikillisyyden ja sosiaalisuuden kasvattamiseksi.



Käsityötuotteet elävöittämässä lasten luku- ja oppimiskokemuksia

Kevään 2026 aikana Turun yliopiston Rauman kampuksella toteutui käsityökasvatuksen oppiaineessa opintojakso, jossa opiskelijat toteuttivat jonkin yhteistyökumppanin projektin. Opintojakson aikana opiskelijoiden tavoitteena oli mm. tunnistaa käsityön merkitys arjenhallinnan liittyviä piirteitä sekä ymmärtää käsityön merkityksen erilaisissa yhteiskunnallisissa ja kulttuurisissa toimintaympäristöissä. Opiskelijat elävöittivät Rauman Merimakasiiniin näyttelytilaa valmistamalla valokuvauskehyksen, moottorin kokoamispisteen ja puvustivat nalleja eri merellisiin ammatteihin. Lisäksi Rauman museo ja taidemuseo saivat pedagogisia tuotteita toiminnan

tukemiseksi.

Lukuhetkivirike-projekteissa yhteistyökumppanina toimi raumalainen Väinö Riikkilä -seura. Seuran tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kirjallisuusharrastusta sekä tutustuttaa niin aikuisia kuin lapsia lastenkirjallisuuteen. Lukuvirike-projektin lähtökohdiksi valittiin Kalle Nuuttilan ja Riku Ounaslehdon Äkkää ja tökkää -sarjan teos Eläimet (2022), Hanna Lampelan Prinsessa Pikkuriikki –sarja sekä Christell Rönnsin Iso ja pieni sekä talven arvoitus –teos (2024).

Lukuhetkivirikkeet toteutettiin yksiköllisesti tilaajan toiveiden ja kirjan luonteen mukaan

Tilaajan kanssa yhdessä keskustellen päätettiin Äkkää ja tökkää -kirjaan toteuttaa kirjan aukeamiin sopiva lukuhetkimatto sekä hahmo jokaiselta kirjan aukeamalta. Ympyränä toteutetun maton voi taitella joko puoliksi tai sitten vielä kerran puoliksi niin, että halutun aukeaman tausta jää näkyviin. Samalla voi avata kirjasta saman aukeaman ja asettaa kirja auki alustan kulmaan. Aukeamiin liittyvät eläimet ja esineet toteutettiin niin virkkaamalla ja ompelemalla kuin puuta työstämällä. Ajatuksena oli, että sadun kuulijoille voi jakaa aukeamaan kuuluvat esineet, ja jos kuuntelijoita on enemmän kuin jaettavia eläimiä/esineitä, voi niitä kierrättää kaikilla kuuntelijoilla haluamallaan tavalla.

Prinsessa Pikkuriikki –kirjasta toteutettiin sen keskeisimmät hahmot, Prinsessa Pikkiriikki, hänen ystävänsä Prinsessa Pöjöläinen ja taikakoira Makkara sekä leikkivälineitä tukemaan toiminnallista lukemista, mikä tarkoitti nukkejen ja nukkejen asujen valmistamista. Nukkejen kasvot kirjottiin ja hiukset ommeltiin käsin ja niiden rakenne tehtiin leikkimistä kestäväksi. Taikakoira Makkara puolestaan ommeltiin pehmohahmona ja hänen kikkareensa huovuttamalla.

Iso ja Pieni sekä talven arvoitus –kirjaan puolestaan päätettiin rakentaa helposti mukaan otettava salkkuvarjoteatteri. Kirjan lähes hahmot ja rekvisiitta toteutettiin 3 mm kovalevystä laser-leikkurin avulla. Niiden liikuttamiseksi hahmojen taakse kiinnitettiin ohuet kepit. Kehys valkokankaalle toteutettiin canvas-kankaasta, joka pingotettiin kehykseen. Kehyksen jalat toteutettiin irtojalkoina, jotta kehys mahtuisi kuljetussalkkuun.



Käsityötuotteet lähtivät heti lapsiryhmien käyttöön

Äkkää ja tokkää -sarjan materiaali lähti heti käyttöön raumalaiseen Uudenlahden päiväkotiin, jossa materiaaliin tutustuttiin 2–3-vuotiaiden pienryhmässä. Lukuhetken toteuttanut varhaiskasvatuksen opettaja Assi Iso-Pärnä kertoi, että he olivat aloittaneet lukuhetken tarkastelemalla lukuhetkimattoa ja sen eri osa-alueita. Lapset nimesivät matosta tunnistamiaan asioita (jää, puu, tähti, meri...), ja huomasivat pian maton koostuvan maatilasta, talvesta, merestä ja metsästä. Kun matto oli tutkittu, alkoi varsinainen lukuhetki. Siinä kirjaa luettiin aukeama/aihe kerrallaan. Jokaisen aukeaman jälkeen yksi lapsista sai valita esineen, jonka sai asetella matolle. Lopuksi hahmojen kanssa muisteltiin kirjan sisältöä ja leikittiin kimleikkiä esineitä hyodyntämällä. Lisäksi leikittiin mattoleikkiä, jossa opettajan vihjeiden mukaisesti siirryttiin maton eri sektorilta toiselle. Opettajan mukaan

esineet ja lukuleikkimatto toivat lukuhetkeen aivan uudenlaista ulottuvuutta.

Kiitokset KÄSK9983 Käsityö, hyvinvointi ja toimintakyky –opintojakson opiskelijoille

Huom! Kaikki tuoteideat vapaasti sovellettavissa ja edelleen kehiteltävissä. Salkkuvarjoteatterin lähtökohtana ollut kirja vapaasti ladattavissa [Turun yliopiston verkkosivuilta. \(https://sites.utu.fi/kielivertailu/lastenkirja/\)](https://sites.utu.fi/kielivertailu/lastenkirja/)

MERIMAKASIINI

Valokuvauspisteen kehys: Juho ja Martti

Pujottelupiste: Pujottelupeli: Raisa ja Emmi

Nallet (kalastaja, kokki, kapteeni): Satu, Eero ja Auri

Moottorin kokoamispiste: Oliver ja Alex

RAUMAN MUSEO

Kirstin taloon käsinuket: Iida, Essi ja Aleksandra

RAUMAN TAIDEMUSEO

Hj. Nortamon Kvartetti pehmoina: Milla, Hilla ja Anni

Kosti-kettu muppet-nukkena: Janina ja Elina

VÄINÖ RIIKKILÄ -SEURA

Prinsessa Pikkiriikki -pöytäteatteri: Nelli, Verna ja Susanna

Varjoteatteri (Iso ja Pieni sekä talven arvoitus): Santtu ja Niko

Äkkää ja tökkää -pöytäteatteri: Rosa, Nea ja Elias

*Kirjoittajina Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen yliopistonlehtorit
Juli-Anna Aerila ja Marja-Leena Rönkkö*

Categories: [käsityökasvatus](#), [Kehittämistyö](#), [lukutaito](#), [opettajankoulutus](#), [opiskelu](#)

Share

